

Daniel Landart Urruti

*Donoztiri,
Nafarroa
Beherea (1946)*

Aurkibidea

Biografia

Donoztirin (Nafarroa Beherea) jaioa, Harigain bordan. Ama zuen bertakoa eta aita, berriz, Olagarrekkoa, biak laborariak. Bi arreba zaharragoak izan zituen. Inprimeriako langile, idazle eta kultura-eragile, zaletasun gisa ditu herrigintza eta kultura-ekitaldiak. Elkarrizketa egin zitzaionean, Uztaritzen (Lapurdi) bizi zen.

Zintak

DTI-002

- **Proiektua:** Lierni Elortzaren fondoa
- **Elkarrizketatzailea(k):** Elortza Puiadena, Lierni
- **Data:** 2021-05-28
- **Iraupena:** 71 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Elortza Puiadena, Lierni

Pasarteak

1. Bere buruaren aurkezpena

- **Erref:** DTI-002/002
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:00:20. **Bukatu:** 00:02:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- 101L » Kultur aniztasuna » Jatorrizko herrialdea

Laburpena:

Daniel Bertrand “Pettan” Landart Urruti berez, baina denek Daniel.

2. Inprimeriatik artikulua idaztera

- **Erref:** DTI-002/003
- **Iraupena:** 0:02:39. **Hasi:** 00:02:20. **Bukatu:** 00:04:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:

Lanbideak: gazte-gaztea zela, inprimerian hasi eta artikulua idazten hasi zen euskaraz 17 urterekin.

3. Osasun ahula etsai eta konplize

- **Erref:** DTI-002/004
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 00:04:59. **Bukatu:** 00:06:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserrria vs. Kalea
- Familia eta harremanak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Etxearen segida arrebak hartu zuen, berak ezin baitzuen. “Osasun ahulak salbatu nau”; horri esker idazten eta kultur munduan pasa du bizia.

4. Sortetxean ongi sustraitua

- **Erref:** DTI-002/005
- **Iraupena:** 0:01:48. **Hasi:** 00:06:37. **Bukatu:** 00:08:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Ongi sustraitua bere sortetxera. Familiari, batez ere amari eta amaxiri oso lotua.

5. Amatzik euskaraz boz gora irakurtzen zion

- **Erref:** DTI-002/006
- **Iraupena:** 0:01:07. **Hasi:** 00:08:25. **Bukatu:** 00:09:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara
- Familia eta harremanak » Herriko giroa
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Amatzirekin arratsalde osoak pasatzen zituen eta euskaraz irakurtzen zion; "horri esker euskara landua sartu zaut ene baitan".

6. Inprimeriako lehen urteak

- **Erref:** DTI-002/007
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 00:09:32. **Bukatu:** 00:10:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak
- Euskara
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:

Inprimeria erdal itsasoa zen. Hurbildu zitzaizkion lehen euskaldunak Pierre Narbaiz eta Hiriart Urruti; "ni harro horrelako pertsonalitateak nirekin ari zirelako".

7. Linotipista ofizioaz

- **Erref:** DTI-002/008
- **Iraupena:** 0:01:53. **Hasi:** 00:10:43. **Bukatu:** 00:12:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

Egun desagertua den linotipista ofizioa zer den azaltzen du.

8. Gazte eta Etxea kazeta euskaldunak

- **Erref:** DTI-002/009
- **Iraupena:** 0:00:18. **Hasi:** 00:12:36. **Bukatu:** 00:12:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Irakurtzea
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:

Astean behin Gazte eta Etxea euskarazko kazetak (aldizkariak) egiten zituzten inprimategian.

9. `Ahularen indarra´ liburuaren azalaz

- **Erref:** DTI-002/010
- **Iraupena:** 0:00:39. **Hasi:** 00:12:54. **Bukatu:** 00:13:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak
- Bestelako kontuak » Irudiak grabatzen

Laburpena:

`Ahularen indarra´ liburuaren azalean Daniel linotipista ofizioan azaltzen da.

10. Jende interesgarri asko ezagutu zuen gazte-gaztetatik

- **Erref:** DTI-002/011
- **Iraupena:** 0:02:41. **Hasi:** 00:13:33. **Bukatu:** 00:16:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Kultur transmisioa
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- 101L » Eleaniztasuna » Euskarari buruzko iritziak

Laburpena:

Kultur munduko erreferente bilakatu zen inprimeriatik hasita. Jende esanguratsu asko ezagutu zuen: Madariaga, Eneko Irigarai, Jakes Abeberry, Jean Louis Davant, Monzon... eta militantzian hasi zen gazte-gazterik.

11. Euskaltzain urgazle eta antzerki idazle

- **Erref:** DTI-002/013
- **Iraupena:** 0:01:01. **Hasi:** 00:16:20. **Bukatu:** 00:17:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Antzerkia
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Euskaltzain urgazle izendatu zuten. Antzerkiak idazten zituen. "Urterik emankorrenak 1965etik 1985era izan nituen". Kultur arloko profesional bilakatu zen eta gauzak aldatu ziren.

12. Hogei libururik gora idatzi ditu

- **Erref:** DTI-002/014
- **Iraupena:** 0:01:21. **Hasi:** 00:17:21. **Bukatu:** 00:18:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- 101L » Kultur aniztasuna » Kultur aniztasunaz esperientzia pertsonala
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:

Hogei libururik gora idatzi ditu: antzerkiak, poesiak, eleberriak, itzulpenak... baita kantuen hitzak ere.

13. Aitzindari gai sozialak plazaratzen

- **Erref:** DTI-002/015
- **Iraupena:** 0:02:46. **Hasi:** 00:18:42. **Bukatu:** 00:21:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Antzerkia
- 101L » Eleaniztasuna » Abestiak
- Politika » Jarrera politikoak » Abertzaleak

Laburpena:

Aitzindari izan zen gai sozialak eta ideia abertzaleak plazaratzen, bai kantuen bidez, bai antzerkien bidez.

14. Umorea, mezuak pasatzeko

- **Erref:** DTI-002/016
- **Iraupena:** 0:01:07. **Hasi:** 00:21:28. **Bukatu:** 00:22:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:

<p>Hitz egiten duen bezala idazten du, umorearekin; “oso inportantea da niretzat”.</p>

15. `Aihen ahula´ liburuaz

- **Erref:** DTI-002/017
- **Iraupena:** 0:01:19. **Hasi:** 00:22:35. **Bukatu:** 00:23:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:

Autobiografikotik asko du bere obrak. Daniel `Aihen ahula´ liburuaz argitaratzera ausartu zen.

16. Antzerkiak idatzi eta taularatu

- **Erref:** DTI-002/018
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 00:23:54. **Bukatu:** 00:25:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Antzerkia
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:

Antzerki obra asko idatzi ditu eta denak (`Etxe gabeak´ izan ezik) taularatu dira.

17. `Etxe gabeak´ antzerkia zentsuratua

- **Erref:** DTI-002/019
- **Iraupena:** 0:02:22. **Hasi:** 00:25:32. **Bukatu:** 00:27:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Antzerkia
- 101L » Kultur aniztasuna

Laburpena:

`Etxe gabeak´ antzerkia, Lazkaorako idatzia; Joxe Mari Begiristain eta antolatzaileak eskertzeko idatzi zuen eta osoki zentsuratu zuten. Aurretik eman zuten `Noiz´ antzerkiak ez zuen uste zuten zentsura kontrolik pasa.

Transkripzioa

- Zein izan da taularatu gabe gelditu den obra?
- Ba hori izan zen "Etxe gabeak". "Etxe gabeak" antzerkia, Lazkaoko gazte... bon, jende batzuek... beste batzuk... heentzat idatzi nuena, zeren hirurogoita hamar-hamaikan, "Noiz" antzerkia eman ginuen Lazkaon. Hemen lehen aldikoz talde hori... talde bat joaten zela Hegoalderat eta alimaleko arrakasta eta ongi etorri bat izigarria ukan ginuen. Joxe Mari Begiristain bereziki eskertu nahi nuke eta eskertzeko, prezeski, antzerki bat idatzi nien, bainan zentsuratua izan zen osoki. Eta... eta... eta pena. Pena izan zen, bainan, bestenaz, beste antzerki guziak emanak izan dira. Bai, zentsuratua izan zen osoki.
- "Etxe gabeak".

- "Etxe gabeak". Eta zeren eman ginuela... "Noiz" eman ginularik ere, zentsuraren aitzinean pasatu behar izan ginuen, baina etorri behar zen gizona edo gaztea, ez dakit, edo... apaiza edo ez dakit zer, ez zen etorri. Eta, beraz, ez ginakien libre ematen ahalko ginuen eta eman ginuen, bai, eman ginuen. Eta, beraz, antzerki hori debekatua... eeee... zentsuratua izan zen eta zinez Hegoalden emaitako egin zen eta nehoz... nehoz... nehoiz... nehork geroztik ez zuen eman. Ez da eman.

- Eta obra hori...

- Emaiten ahalko zen ere zentsura pasatuta eta, baina...

- Ez da hartua izan.

- Hori da.

- Bueno, orain botako dugu akuilua. Oraindik ere... antzerki lan hori taulan ikusi ahal izango litzeke? Moldaketarik beharko luke? Nola ikusten duzu?

- Uste dut bai. Ba bai, ba bai, ba bai.

18. Bizitzan aldaketetara ongi egokitu da

- **Erref:** DTI-002/020
- **Iraupena:** 0:02:10. **Hasi:** 00:27:54. **Bukatu:** 00:30:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Kultur transmisioa

Laburpena:

Bizitzan aldaketa handiak ezagutu ditu, baina ongi egokitu da, beti gazteagokoekin lan egin izan duelako.

19. 1968an lehen liburua: 'Hogei urte'

- **Erref:** DTI-002/021
- **Iraupena:** 0:02:51. **Hasi:** 00:30:04. **Bukatu:** 00:32:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:

1968koa du lehen liburua: 'Hogei urte' poesia bilduma. Den-dena berak egin, lehen hizkitik hasi eta saltzera artekoa; "nehaurre harritzen naiz orain".

20. 'Aihen ahula' liburua oso irakurria

- **Erref:** DTI-002/022
- **Iraupena:** 0:02:18. **Hasi:** 00:32:55. **Bukatu:** 00:35:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea
- Aisia » Kultura » Irakurtzea
- Kultura » Aisia » Hedabideak » Irratia

Laburpena:

`Aihen ahula´ oso liburu irakurria, ikastolei esker, bere ustez. Maite Barnetxek irratan irakurtzea proposatu zion eta oso entzuna izan zen.

21. Nola hasi zen idazten

- **Erref:** DTI-002/023
- **Iraupena:** 0:03:03. **Hasi:** 00:35:13. **Bukatu:** 00:38:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:

Simone de Beauvoir irakurri eta hasi zen idazten. Eri izan ondoren idazten zuen. Hiru aldiz publikatua izan da `Aihen ahula´.

22. `Battita handia´ liburuaz

- **Erref:** DTI-002/024
- **Iraupena:** 0:01:51. **Hasi:** 00:38:16. **Bukatu:** 00:40:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Euskara
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:

`Battita handia´ liburuak Irun Hiria literatur saria irabazi zuen 1993an. Biografikotik ere badu. "Hizkuntzaren musika pasa arazi nahi nuen".

23. `Battita handia´ liburuko pasarte jakin bat

- **Erref:** DTI-002/025
- **Iraupena:** 0:01:43. **Hasi:** 00:40:07. **Bukatu:** 00:41:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

`Battita handia´ liburuaren pasarte bat, animaliei buruzko erreferentziak. Galtzear dauden hitz asko aipatuz.

24. `Enbataren xirimolan´ kronika liburua

- **Erref:** DTI-002/026
- **Iraupena:** 0:03:04. **Hasi:** 00:41:50. **Bukatu:** 00:44:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua
- Aisia » Kultura
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:

‘Enbataren xirimolan’ kronika liburua, Iparraldea ezagutzeko oso aberatsa. Hegoaldean ez du behar besteko oihartzunik. "Diferentzia handiak badira historikoki, kulturalki Iparraldea eta hegoaldearen artean".

25. Hegoaldea eta Iparraldea elkarren artean ezezagun

- **Erref:** DTI-002/027
- **Iraupena:** 0:01:25. **Hasi:** 00:44:54. **Bukatu:** 00:46:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Artzaintza
- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua
- Aisia » Kultura

Laburpena:

Hegoaldea eta Iparraldea elkarren artean ezezagun. Eustakio Mendizabal ezagutu zuenekoa. Errefuxiatuentzat "ideologikoki Euskal Herria zen, baina arrotz herria". "Eskerrak errefuxiatuak izan ditugun, eta ikastolak...".

26. EKEk bultzatutako ekimenak eta herrien arteko loturak

- **Erref:** DTI-002/028
- **Iraupena:** 0:01:56. **Hasi:** 00:46:19. **Bukatu:** 00:48:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Aisia » Kultura

Laburpena:

Gaur arteko garapenaz irakurketa aski positiboa, herrien arteko gurutzatzea. Euskal Kultur Erakundean zelarik, harremanak sortu zituen kultur mailan, baina zaila da, ez gara aski gurutzatzen.

27. Momentu historiko garrantzitsuak bizi izan ditu

- **Erref:** DTI-002/030
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:49:08. **Bukatu:** 00:50:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- 101L
- Aisia » Kultura

Laburpena:

Oso momentu garrantzitsuak bizitzea tokatu zaio kulturalki eta jende ospetsu asko ezagutu du.

28. Euskal departamentuaren hasiera

- **Erref:** DTI-002/031
- **Iraupena:** 0:01:44. **Hasi:** 00:50:53. **Bukatu:** 00:52:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- 101L » Kultur aniztasuna » Bizikidetza proiektuak
- 101L

Laburpena:

Euskal departamentuaren sorreran parte hartu zuen. "Xanza handia izan dut mogimendu horien guztien abian parte hartu baitut xumeki. Zinez aberatsa izan da niretzat, ez diruz, bai izatez".

29. Euskara batuaren lehen urratsak

- **Erref:** DTI-002/032
- **Iraupena:** 0:02:05. **Hasi:** 00:52:37. **Bukatu:** 00:54:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen historia
- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Euskara batuaren lehen urratsak eta polemikak, Euskadi hitzaren inguruan, esaterako,

30. Iparraldeko liburuetan hiztegitxoaren aldekoa

- **Erref:** DTI-002/033
- **Iraupena:** 0:01:31. **Hasi:** 00:54:42. **Bukatu:** 00:56:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Euskara » Bilketa linguistikoa

Laburpena:

Iparraldeko liburuetan batzuetan hiztegia azaltzen dela eta beharrezkotzat jotzen duela dio.

31. Hegoaldean beti euskaraz

- **Erref:** DTI-002/034
- **Iraupena:** 0:01:26. **Hasi:** 00:56:13. **Bukatu:** 00:57:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Euskara

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:

Hegoaldera egiten zituen irteerei buruz; beti euskaraz aritu izan da “berogarri izan da beti han sentitzen nuena”.

32. Euskarak egiten gaitu herri

- **Erref:** DTI-002/035
- **Iraupena:** 0:00:45. **Hasi:** 00:57:39. **Bukatu:** 00:58:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Kultur transmisioa
- Euskara

Laburpena:

Herri egiten gaituena euskara da. "Deba, Azpeitia, Oiartzun zinez berotzen ninduten herriak".

33. Kantuen hitzak ere idatzi ditu

- **Erref:** DTI-002/036
- **Iraupena:** 0:02:41. **Hasi:** 00:58:24. **Bukatu:** 01:01:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Kantei buruzko azalpenak

Laburpena:

Anje Duhaldek eta Mixel Ducauk Danielen hemeretzi kantu musikatu dituzte, gai sozialak, abertzaleak, maitasun kantak.

34. `Zure begiek´ kantaz

- **Erref:** DTI-002/037
- **Iraupena:** 0:00:30. **Hasi:** 01:01:05. **Bukatu:** 01:01:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Kantei buruzko azalpenak

Laburpena:

`Zure begiek´ kantaz.

35. Antzerkian bizi izandako pasarte bat

- **Erref:** DTI-002/038
- **Iraupena:** 0:04:23. **Hasi:** 01:01:35. **Bukatu:** 01:05:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Mixel Beherokoirigoinekin antzerkian bizi izandako pasarte bat.

36. Telebistak ekarri zuenari buruzko hausnarketa

- **Erref:** DTI-002/039
- **Iraupena:** 0:03:25. **Hasi:** 01:05:58. **Bukatu:** 01:09:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Kultura » Aisia » Hedabideak » Telebista
- Bestelako kontuak » Gaur egungo kontuak

Laburpena:

Telebistak ekarri zuenari buruzko hausnarketa, euskararen kaltetan. Eta baita Euskal Telebistaz ere.

37. Lasaitasuna sentitu du idatzitakoak jasota direlako

- **Erref:** DTI-002/040
- **Iraupena:** 0:00:56. **Hasi:** 01:09:23. **Bukatu:** 01:10:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia
- Bestelako kontuak » Gaur egungo kontuak

Laburpena:

Lasaitasuna sentitu du idatzitakoak jasota daudela jakinda.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-09-19

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com